

Bemærkninger, han har fremsat angaaende Forslaget, er der næppe nogen, der er begrundet. De bero paa Misforstaaelser, og paa enkelte Punkter synes det næsten, som om det ærede Medlem ikke havde tilstrækkelig gennemlæst Forslaget. Det vil imidlertid klare sig, naar vi komme til at behandle Enkeltheder i Lovforslaget. Der er kun to Ting, jeg fæstede mig ved. Det var Udtalelserne i Retning af en vis Tilfredsstillelse over, at dette Lovforslag til Fordel for Arbejderne ikke blev saa godt, saa velvillig modtaget, som jeg maaske havde haabet. Det var som en Slags Nemesis, fordi jeg ikke havde modtaget det Forslag, som kom fra Arbejderne, saa godt, som de ønskede det. Jeg har en Tegning derhjemme, som forestiller to Drengene, som have været oppe at slaas, og af hvilke den ene siger til den anden: "Nu kan Du have det saa godt, for nu bløder min Næse." Jeg kom derved til at tænke paa det ærede Medlem, naar han, fordi hans eget Forslag ikke blev godt modtaget, nu næsten føler Tilfredsstillelse ved, at et Forslag, der dog ubestridelig er det mest liberale Forsikringsforslag mod Arbejderes Ulykkestilfælde, der har foreligget for nogen Rigsdag, heller ikke bliver godt modtaget. Jeg vil da dertil sige, at det i saa Fald gør mig ondt, ikke for mig selv, men for det ærede Medlem og for dem, han repræsenterer. Naar saa det ærede Medlem, fordi jeg har karakteriseret den Lov, som han har foreslået, som ikke moralsk — en Anse, som jeg for øvrigt ogsaa tør rette mod den Lov, som det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Bosjen) er Talsmand for — deraf vil drage den Slutning, at jeg saa ogsaa har sagt, at Arbejderne ere umoralske, da er en saadan Slutning jo ganske urigtig. Nej, jeg har dermed netop sagt, hvis jeg overhovedet har sagt noget om Arbejderne — det var i øvrigt en Lov for hele Befolkningen —, at Arbejderne ere moralske; thi hvis Arbejderne forud vare umoralske, gjorde det jo mindre til Sagen, om de fik en Lov af mindre god moralsk eller sædelig Bestaafenhed. En Lov, som kunde frembringe Umoralitet, maa dog kaldes en umoralsk Lov, og det kan den kun frembringe hos Folk, som i Forvejen ere moralske; de to Ting have derfor aldeles intet med hinanden at gøre.

†

For at anstueliggøre dette vil jeg erindre om, hvad det ærede Medlem fra Horsens (Wulff) omtalte, nemlig at der var Arbejdere i Tyskland, som samtidig fik deres Understøttelse og deres Dagløn udbetalt; men det anser jeg ikke for umoralsk, at den paagældende Arbejder faar sin Dagløn og dog tager sin Understøttelse; thi det vilde enhver gøre; men Umoraliteten ligger i, at en Lov giver Afgang til, at den tilstaaede Arbejder paa samme Tid kan have Understøttelse og Løn af Arbejdsgiveren. Det er jo noget, som siger sig selv; men det synes dog ikke at staa ganske klart for det ærede Medlem. Han siger: Det gør mig ondt, at jeg er medansvarlig i denne umoralske Handling. Jeg skal dertil svare, at jeg aldrig har ment, at Forslagsstillerne have været sig bevidst, at Ulykkestilfælde i allerhøjeste Grad kunde blive fremmede ved deres Lovforslag. Det ærede Medlem siger saa, at han dog synes, at det er en temmelig streng Beskyldning mod Arbejderne at ville forudsætte, at de ville tilegne sig Goder, som de ikke ere berettigede til, eller at Arbejdernes Ansvarstøttelse var spættet, naar man ikke lod dem selv betale. Det er den Slags Baastande, som ikke kunne kaldes Logik, det er en af den Slags Slutninger som naar man siger: Egentlig som Ulven er et grimmigt Dyr, saaledes skulle vi ogsaa vandre i et nyt Levned. Det er noget lignende, naar man her vil hævde, at, fordi en Lov ikke er tilstrækkelig moralsk, ikke tilstrækkelig sædelig, er Befolkningen ogsaa usædelig. Dernæst noterede jeg med stor Interesse, at det ærede Medlem sagde, at han ikke ønskede en Ulykkesforsikring ved Arbejdsgivernes Hjælp. Ja, det er jo et Standpunkt, det indrømmer jeg; men det er tillige et Standpunkt, der efter min Mening vil bevirke, at der ikke kan komme nogen Ulykkesforsikring i Stand. Jeg berørte det i Begyndelsen af min Tale med de Ord, at jeg ikke kunde tænke mig, at der, hvis man ikke gør Industrien interesseret i Ulykkesforsikringsloven og i en saa individuel Form som mulig for hver enkelt Industri, skulde kunne komme andet end Fortrød ud af en Lov. Det er dog ejendommeligt, at man, naar vi komme med Forslag, som lyde paa nye Rettigheder for Arbejderne, da fra socialdemokratisk Side skulle blive mødt med den